

ทะเบียนผู้มีปัญญาในชุมชน

ตำบลเซกา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

อำนาจถูกต้อง
จำแนก
(วิจิตร วงศ์สุทธิ)
หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การสำรวจครั้งที่ ๑/๒๕๖๘

ทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน
ตำบลเซกา ตำบลเซกา อำเภอเซกาจังหวัดบึงกาฬ

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๓๘๐๔๐๒-๑๑-๐๐๑/๑	การเพาะพันธุ์หมู	เกษตรกรรม	นายสุพจน์ มีชัย	๑.โตเร็ว ๒.ตัวใหญ่ ๓.ดูแลง่าย ๔.รายได้ดี	<p>-เลี้ยงหมูขุน พันธุ์ร็อค มีขั้นตอนดังนี้</p> <p>๑. ชื่อแม่หมูพันธุ์ ร็อค จากแหล่งปลอดโรค จำนวน ๘ ตัว</p> <p>ผสมเทียมแม่พันธุ์ ด้วยน้ำเชื้อพ่อพันธุ์ดี จากปศุสัตว์</p> <p>๒. ดูแลแม่พันธุ์ ด้วยอาหารสูตรสุกรท้อง หากพบว่าอากาศร้อนเกินไป หมูไม่สบายตัว ให้อาบน้ำวันละครั้งตอนเย็น ดูแลแม่หมูเป็นเวลา ๑๑๔ วัน</p> <p>สังเกตอาการหมูใกล้คลอด จะกระวนกระวาย</p> <p>๓. ฝ้าดูการออกลูกของสุกรเมื่อออกลูกได้ ๑ ตัว ต้องฉีดยาখনแบ่งเพื่อให้แม่สุกรคลอดลูกง่าย และเร็วขึ้น</p> <p>ลดการเจ็บป่วยของแม่สุกร และลดอัตราการตายของลูกสุกร</p> <p>๔. แยกลูกสุกรออกเมื่อคลอดใหม่เพื่อป้องกันการทำลูก จนกว่าจะคลอดเสร็จ</p> <p>๕. ทำความสะอาดลูกหมู</p> <p>๖. ให้ลูกหมูทุกตัวได้นมแม่เป็นเวลา ๑ เดือน</p> <p>ขายได้</p>	หมูที่ ๑๑ บ้านดงไร่ ต.เซกา อ.เซกา จ.บึงกาฬ	

ดำเนินาถูกต้อง
จำเอก
(วิจิตร วงศ์สุทธิ)
หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๓๘๐๔๐๒-๑๖-๐๐๒/๑	การสานหวด	หัตถกรรม	นายจวง ศรีบริรินทร์	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้วัสดุจากธรรมชาติ - สะท้อนวิถีชีวิตและวัฒนธรรม - คุณค่าทางเศรษฐกิจ - ความปราณีตและทักษะเฉพาะตัว - เป็นมรดกทางวัฒนธรรม 	<p>วิธีการสานแห</p> <p>๑. จักตอกจากไม้ไผ่โดยทำให้เป็นเส้นยาวแบน</p> <p>๒. เริ่มจากนำเส้นตอกวางเรียง ๖ เส้นเพื่อก่อเริ่มต้น</p> <p>๓. นำเส้นตอกด้านที่ไม่แหลมหันเข้าหาตัว ด้านที่แหลมหันออก</p> <p>๔. ด้านแหลมสอดเข้าด้านซ้ายด้านไม่แหลมอยู่ขวามือ</p> <p>๕. ยกเส้นไม้ตอกทีละคู่</p> <p>๖. สอดเส้นไม้ตอกทีละอัน</p> <p>๗. สอดจากบนลงล่าง</p> <p>๘. สานลายสอเสร็จ นำมาประกอปกันให้เป็นรูปร่าง</p> <p>๙. ใช้ไม้หวายทำเป็นวงกลมเพื่อทำเป็นขอบด้านข้างและขอบด้านบนเพื่อความแข็งแรงและคงรูปทรงของหวด</p>	๑๐๔ หมู่ที่ ๑๖ บ้านศรีพนา ต.เซกา อ.เซกา จ.บึงกาฬ	

ดำเนินาฎกตอง

 จ่าเอก
 (วิจิตร วงศ์ทอง)
 หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๓๘๐๔๐๒-๗-๐๐๓/๑	ปลาทุ	อุตสาหกรรม	นางอสนา บุตรศก คำ	-ความสะอาดภิเษการ รับประทาน คุณค่า โภชนาการสูง มีกลิ่น หอมของเนื้อปลา ชวนรับประทาน รสชาติอร่อย เนื้อนุ่ม ไม่กระด้างไม่เปื่อยยุ่ย	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น -ขั้นตอนในการทำ/วิธีการ ๑.แช่ปลาในน้ำเกลือประมาณ ๒๐ นาที ๒.ตัดชิ้นจากน้ำเกลือวางบนถาด ครกใส่ปลาทุให้ สะอาด และล้างด้วยน้ำสะอาด ๑ รอบ ๓.นำปลาทุมาหั่นซอยใส่แข็งไม้และนำไปวาง บนถาดไม้แผ่นขนาดใหญ่เพื่อไม่ให้ ๔.นำไปต้มในน้ำเดือดใช้เวลาต้ม ๑๐ นาที ๕.นำขึ้นจากหม้อต้มและนำไปปลาทุมาตากพัดลมให้ ปลาทุแห้งเพื่อแพคใส่ถาดโพลีเอทิลีนจะได้ไม่มีความ ชื้น ๖.นำปลาทุออกจากแข็งไม้และนำมาแพคและซีล เพื่อออกจำหน่าย	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด) บ้านเลขที่ ๗๘ หมู่ที่ ๑ บ้านเซกากลาง ต.เซกา อ.เซกา จ.บึงกาฬ	

ดำเนินาถูกต้อง

จำเอก
(วิจิตร วงศ์สุทธิ)
หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๓๘๐๔๐๒-๗-๐๐๔/๑	การรรักษากระดูกด้วยมนต์คาถา	การแพทย์ไทย	นายจำปี อึ้งศรีคราม	-	<p>-หมอนำมนต์ได้เรียนวิชาการจากโรครกระดูกมาจากบิดามีเหตุลงใจจากประสบการณ์ที่คอยช่วยเหลือรักษาผู้ป่วย</p> <p>วิธีการรักษา</p> <p>๑. ก่อนการรักษาหมอนำมนต์จะบอกกล่าวให้ผู้ป่วยเตรียมสิ่งของ ได้แก่ ขันน้ำ ๕ คำคาย และน้ำสะอาด สำหรับใช้บูชาครูและทำน้มนำมนต์</p> <p>- การรักษาหมอนำมนต์จะเสกเป่าเวทมนตร์คาถาลงในน้ำสะอาดแล้วนำมาพ่นบริเวณที่ได้รับบาดเจ็บต่อเนื่องกันประมาณ ๗-๑๕ วัน หรืออาจมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับความรุนแรงของโรครกระดูกและอายุของผู้ป่วย หลังการรักษาเสร็จในแต่ละวันผู้ป่วยต้องดื่มน้ำมนต์และน้มนำมนต์ไปรักษาต่ออยู่ที่บ้านโดยเก็บน้มนำมนต์ไว้บนที่สูง ห้ามบุคคลอื่นมาสัมผัส เมื่อหายเป็นปกติผู้ป่วยต้องกลับมาทำพิธีปลงคาย (ที่บ้านของหมอนำมนต์)</p>	๒๕๕ หมู่ที่ ๑๖ ต.เขกา อ.เขกา จ.บึงกาฬ	

ดำเนินาถูกต้อง

 จำเอก
 (วิจิตร วงศ์สุทธิ)
 หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๓๘๐๔๐๒-๗-๐๐๕/๑	ป่าปกปัก	ทรัพยากร	เทศบาลตำบลศรีและชุมชนในเขตเทศบาล	-เป็นป่าธรรมชาติดั้งเดิมที่มีความอุดมสมบูรณ์ -มีความหลากหลายทางชีวภาพของพืชพรรณ	-เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลการสำหรับการดำเนินการสำรวจรวบรวมข้อมูลของพื้นที่ปกปักในการสำรวจศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับพืช สัตว์ ชีวภาพ	ป่าปกปักในเขตพื้นที่ หมู่ที่ ๗ และหมู่ที่ ๑๖	
๘-๕๓๘๐๔๐๒-๗-๐๐๖/๑	ตีตพิน	ศิลปกรรม	นายทวี โสมมา	-สามารถตีตพินเสียงดนตรีได้ -ไล่ตามลายพิน -เล่นเข้ากับเครื่องดนตรีได้ทุกชนิด	-พิน ไม่เพียงแต่เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านของภาคอีสานเท่านั้น แต่ยังเป็นสัญลักษณ์แห่งวัฒนธรรมไทยอันล้ำค่า, บทเพลงที่บรรเลงด้วยความเชื่อมั่นใฝ่ใจ, สะท้อนถึงความงามของวัฒนธรรมที่เชื่อและประเพณีอันเก่าแก่ ตัวพิน -ทำจากไม้ทันทันกบเขาคือไม้ซุงน ไม่ประคูดุ เพราะให้เสียงที่ทุ้มกังวาน มีน้ำหนักเบา -คอปิน ทำจากไม้เนื้อแข็ง ลักษณะคล้ายกับคอบของกีตาร์ -ชั้นแบ่งเสียง ทำจากซีไม้แผ่น ๆ หั่นด้านผิว ขึ้นร่องรับสาย ยึดติดคอปินด้วยซีผึ้งเหนียวสีดำ -สายพินมี ๓ สาย ทำจากลวดเส้นเล็ก ๆ แต่แข็ง	๒๐๐ หมู่๑๕ ต.เซกา อ.เซกา จ.บึงกาฬ	

ลำเนาถูกต้อง
 จำเอก
 (วิชิตร วงศ์สุทธิ)
 หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๓๘๐๔๐๒-๗-๐๐๗/๑	แต่ง กลอนผญา (สุภาพ อีสาน)	ภาษา วรรณกรรม	นายคำทอง โคตร ต้น	- เป็นจำนวนคำพูดที่ ไพเราะ ลึกซึ้ง สละสลวย	-ผญา เป็นจำนวนคำพูดที่ไพเราะคมคาย ลึกซึ้ง สละสลวย คนอีสานนั้นเป็นคนมีไหวพริบ เจ้าบทเจ้า กลอน พูดจาเป็นคำคม มีสัมผัสคล้องจองไพเราะ น่าฟัง ไม่ว่าจะป็นโหวดท คำสั่งสอน คำตักเตือน ห้ามปราม หรือคำเกี่ยวพราตีสของหนุ่มสาวอีสาน ในอดีต เป็นคำพูดที่คนอีสานนิยมใช้พูดจาหรือ บอกกล่าวกัน มักมีความหมายโดยนัยหรือเชิง เปรียบเทียบที่แสดงให้เห็นถึงปัญญา ปรชญา วิธี คิด ความฉลาดของคนอีสาน -สมัยโบราณนั้นคนอีสานมักพูดเป็นสำนวนภาษา แบบผญาเป็นส่วนมาก -เป็นคำพูดหรือสำนวน มีความหมายลึกซึ้ง สะท้อน วัฒนธรรม สังคม ความเชื่อ ผญา แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ ๔ ประเภท ๑.ผญาคำสอน หรือผญาภาษิต ผญาคติสอนใจ ๒.ผญาอวยพร ๓.ผญาเกี่ยว ๔.ผญาปริศนา	๒๒๒ หมู่ที่ ๗ ต.เซกา อ. เซกา จ.บึงกาฬ	

ดำเนินาถูกตอง

 จำเอก
 (วิจิตร วงศ์สุทธิ)
 หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๕๓๘๐๔๐๒-๗-๐๐๗/๑	พิธีกรรมเลี้ยงปูตา	ความเชื่อ ศาสนา	นายทองพูน ราชสี	-มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะชุมชนเกี่ยวกับพิธี	<p>-ประเพณีการเลี้ยงผีปูตาเป็นประเพณีความเชื่อของชาวอีสานที่มีความเกี่ยวพันต่อเนื่องกันที่มีความเชื่อว่าจะคอยปกป้องให้ครอบครัวของคนในชุมชนนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสิ่งเหนือธรรมชาติ</p> <p>ความเชื่อดังกล่าวได้ยังสืบทอดไปจิตสำนึกของลูกหลานในชุมชนและถือปฏิบัติติดต่อกันอย่างเคร่งครัดตลอดมา</p> <p>ผีปูตาเป็นผู้รักษาหมู่บ้านให้ชาวบ้านอยู่เย็นเป็นสุข อีกทั้งยังมีการบ๋าหรือขอพรในกรณีต่างๆของคนในหมู่บ้าน</p> <p>พิธีเลี้ยงปูตา</p> <p>-พิธีเลี้ยงศาลปูตาหรือชาวบ้านเรียกว่าพิธีเลี้ยงบ้านจะทำกันในวันพุธแรกของเดือน ๖</p> <p>-แต่ถ้าจำเป็นจะประกาศให้ลูกบ้านเตรียมข้าวปลาอาหาร โดยนำไปรวมกันบริเวณพิธีที่ดอนปูตา</p> <p>-ประเพณีการเลี้ยงปูตาจะกระทำพร้อมกันทั้งหมู่บ้าน</p>	๑๕ หมู่ ๑๕ ตำบลเซกา อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ	

จำเอก
อำนาจถูกต้อง
 (วิจิตร วงศ์สุทธิ)
 หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

วิธีการบันทึกข้อมูลลงในทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

๑. รหัสภูมิปัญญา คือ การระบุรหัสภูมิปัญญาที่พบในชุมชน มีรหัสตัวเลข ๔ ชุด เช่น ๘-๖๓๐๒๐๐๗-๐๓-๐๐๑/๓ โดยมีคำอธิบายรหัสดังนี้

ตัวอย่าง : รหัสภูมิปัญญาที่พบในชุมชน เช่น ๘-๖๓๐๒๐๐๗-๐๓-๐๐๑/๓

๘ รหัสกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร

๖๓๐๒๐๐๗ คือ รหัสหมายเลขของครุภัณฑ์ทั้งหมด

๐๓ รหัสหมู่บ้าน

๐๐๑ รหัสภูมิปัญญาที่ศึกษาทั้งหมด

/๓ รหัสภูมิปัญญาที่ศึกษาทั้งหมด

๒. ชื่อภูมิปัญญา คือ ชื่อที่เรียกภูมิปัญญาที่พบในแต่ละท้องถิ่น อาจบันทึกเพียงชื่อเดียวหรือหลายชื่อ ซึ่งชื่อแรกในทะเบียนพรรณไม้ควรเป็นชื่อเรียกของท้องถิ่น

๓. สาขา คือ ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสารณแบ่งได้ ๑๐ สาขา ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม สาขาอุตสาหกรรม สาขาการจัดการองค์การ สาขาภาษาและ วรรณกรรม และสาขาจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน สาขาสวัสดิการ สาขาศิลปกรรม สาขาการจัดการองค์การ สาขาภาษาและ วรรณกรรม และสาขาศาสนา และประเพณี

๔. เจ้าของภูมิปัญญา คือ เจ้าของภูมิปัญญา ผู้สรรค์สร้างภูมิปัญญา ผู้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญา

๕. จุดเด่นของภูมิปัญญา คือ ลักษณะเด่นของภูมิปัญญานั้นๆ ที่แตกต่างจากภูมิปัญญาอื่น และสามารถจำแนกสาขาของภูมิปัญญานั้นๆ ได้

๖. ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ รายละเอียดของภูมิปัญญา องค์ความรู้ ความสามารถ โดยผ่านกระบวนการศึกษาสังเกต คิววิเคราะห์ จนเกิดปัญญา

๗. บริเวณที่พบ คือ การบันทึกข้อมูลแหล่งที่พบภูมิปัญญานั้นๆ ซึ่งนำไปสู่การสืบค้น และนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ต่อไป

๘. หมายเหตุ คือ การบันทึกข้อมูลอื่นๆ ที่พบเพิ่มเติม

รหัสภูมิปัญญา	ชื่อภูมิปัญญา	สาขา	เจ้าของภูมิปัญญา	จุดเด่นของภูมิปัญญา	ข้อมูลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	บริเวณที่พบ (ระบุ ชื่อหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด)	หมายเหตุ
๘-๖๓๐๒๐๐๗-๐๓-๐๐๑/๓	จันทอง	แพทย์แผนไทย	นายสง่า จุฬารมย์	ใช้เข็มสักตามง่ามมือ ง่ามเท้า สามารถรักษา ได้ใช้เวลา ๕ นาที	ใช้สมุนไพรในการรักษา โดยวิธีการใช้เข็มสักหรือสมุนไพรทา	ตำบล อำเภอ จังหวัด) ๑๔ หมู่ที่ ๓ ต. ห้วยแกลง อ. ห้วยแกลง จ. นครราชสีมา	

หน้าออกต้อง
(วิจิตร วงศ์สุทธิ)
หัวหน้าฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย